

Bilaga 1

Antalet barn

De uppgifter från befolkningsregister som redovisas i denna bilaga avser hela barnbefolkningen. I resultatdelen skiljer vi på hemmaboende och ej hemmaboende barn och de definieras på följande sätt

Hemmaboende = samtliga barn under 16 år samt 16–21-åringar som är folkbokförda med föräldrar eller med andra vuxna som är i föräldrars ställe.

Ej hemmaboende = 16–21-åringar som inte är folkbokförda med föräldrar eller vuxna som är i föräldrars ställe. Det kan finnas fel i bokföringen innebärande att ungdomar felaktigt framstår som ej hemmaboende. Särskilt kan det gälla ungdomar som invandrat efter att de fyllt 18 år. Men även ungdomar som är skrivna hos föräldrarna kan i realiteten ha flyttat hemifrån utan att ha anmält flyttning.

Det finns en viss osäkerhet i befolkningsregistren rörande antalet utflyttade bland yngre barn. Ibland framstår mindre barn som om de bodde på egen hand. Det kan bero på eftersläpningar i flyttningsanmälningar eller andra fel. Vi har antagit att det för samtliga ”utflyttade” barn under 16 år egentligen är fråga om ett bokföringsfel. I hur stor utsträckning det också gäller äldre barn vet vi inte. Här har vi valt att redovisa ungdomar över 15 år som utflyttade i de fall de inte är folkbokförda med vare sig biologiska föräldrar, adoptivföräldrar eller andra vuxna som är i föräldrars ställe.

I slutet av 2000 fanns det 1 937 800 barn i åldrarna 0–17 år som var folkbokförda i Sverige och omkring 2 346 400 barn och unga i åldrarna 0–21 år. I två av de surveyer som har använts för årlig barnstatistik ingår enbart hemmaboende barn. Det gäller Arbetskraftsundersökningen, AKU och Undersökningen om levnadsförhållanden, ULF. I dessa båda undersökningar bygger indelningen av barnen i hemmaboende och icke-hemmaboende på uppgifter som föräldrar eller i vissa fall barnen själva lämnat i intervjuerna. I undersökningen om hushållens ekonomi, HEK, ingår både hemmaboende och icke hemmaboende barn.

Andel hemmaboende barn i olika åldrar 2000. Procent

Ålder	Flickor	Pojkar
16 år	99	99
17 år	98	99
18 år	92	96
19 år	74	86
20 år	53	70
21 år	38	54

Källa. RTB, registret över totalbefolkningen 31.12.2000

Antalet hemmaboende barn i åldrarna 0–17 år beräknas den 31.12.2000 uppgå till 1 935 000 och antalet hemmaboende i åldrarna 0–21 år till 2 223 000. Då räknas alltså alla barn under 16 år som hemmaboende.

Tidpunkt på året

De olika undersökningarna avser olika tidpunkter på året. AKU och ULF ger för varje år ett medeltal för årets befolkning. En jämförelse av talen från de olika undersökningarna med befolkningsstatistikens medelfolkmängder ger en uppskattning av storleken på över respektive underskattning i denna statistik av antalet barn i olika åldersgrupper. Det har gjorts i tabell 1.2 nedan. (Observera dock att i uppgifterna från befolkningsstatistiken ingår också fränflyttade 16- och 17-åringar).

I HEK avses befolkningen den 31.12 respektive år. För att få en uppfattning om storleken på överskattningen av antalet barn i HEK jämförs således med befolkningsstatistikens antal barn den 31.12.

I resultatredovisningen i kapitlet om familjeekonomi är HEK-populationen emellertid justerad och gäller den något mindre s.k. helårsbefolkningen, dvs barn som ingår i hushåll där samtliga vuxna varit folkbokförda i riket både i början och slutet av året. På så sätt undviker man att få med ett antal familjer som har extremt låga årsinkomster beroende på att de inte funnits i landet hela året. I tabellerna 1.1 och 1.2 nedan redovisas både helårspopulationen och hela populationen barn från HEK. I tabellen finns, förutom uppgifter från AKU, ULF och HEK, även uppgifter från SCB:s Föräldraundersökning (FU). Denna undersökning omfattar endast barn upp t.o.m. 12 år. Uppgifterna från FU om antalet barn i olika åldrar avser september 1999.

Ålder

I jämförelsen nedan mellan surveyer och befolkningsregister har åldern fått avse åldern den 31.12. respektive år. Endast i AKU har vi arbetat med verklig ålder dvs ålder uppnådd vid intervjutidpunkten. När man arbetar med en mittfolkmängd/medelfolkmängd och redovisar efter ålder den 31.12 som i ULF kommer man att sakna ungefär en halv årgång 0-åringar – barn som fötts under året men efter det att föräldrarna intervjuats. I FU saknar vi omkring en tredjedel av ettåringarna. Endast barn födda t.o.m. augusti 1998 ingår i undersökningen.

Vid redovisning från AKU av föräldrars sysselsättning har det varit möjligt att redovisa efter ålder vid intervju-månaden, ”verklig ålder”. Föräldrarnas sysselsättning är starkt beroende av barnets ålder och för små barn kan sys-

selsättningen förändras från åldersmånad till åldersmånad. Det är skälet till att ”verklig ålder” redovisas i AKU-tabellerna i kapitlet om sysselsättning. I tabellen nedan redovisas för AKU åldersfördelningen efter verklig ålder. 0-åringarna utgör då en hel årgång (ungefär antalet födda från 1.7 förgående år till 1.7 undersökningsåret).

Bedömning av uppgifternas säkerhet.

AKU överskattar antalet barn med 6 procent 1999. I ULF 2000 överskattas antalet barn med 3 procent. I ULF 99 har totala antalet barn blivit i stort sett rätt men vissa åldersgrupper överskattas och andra underskattas. En orsak till att AKU och ULF överskattar antalet barn är att svarsfrekvensen är högre i barnfamiljer än i icke-barnfamiljer. Då det inte har varit möjligt att mer än delvis korrigera skattningarna för skilda svarsandelar i olika delar av populationen blir konsekvensen en överskattning av vuxna med barn och därmed en överskattning av antalet barn. Den jämförelsevis höga svarsandelen ger å andra sidan säkrare skattningar av barnens fördelning på olika

undersökningsvariabler. ULF ser ut att underskatta antalet 0-åringar. Det beror på att endast omkring halva åldersgruppen ingår i undersökningen.

I viss utsträckning skulle barn kunna vara dubbelräknade i surveyerna. Det gäller barn som delar sin tid mellan mamma och pappa. Åren 1992/93 uppskattas antalet barn som bor lika mycket hos mamma och pappa till 1 procent av hela populationen 0–17 år. Den andelen har ökat sedan dess. Preliminära uppgifter som tagits fram utifrån ULF 2000 tyder på att andelen nu kan vara kring 10 procent. Barn som inte delar sin tid lika mellan föräldrarna tillbringar trots det stor del av tiden hos var och en. Även för dem finns en risk för dubbelräkning i surveyerna.

I föräldraundersökningen FU är antalet barn nära det som erhålles i befolkningsstatistiken. Antalet ettåringar ser ut att vara underskattade men det beror på att den åldersgruppen bara delvis ingår i undersökningen. Också i HEK ligger antalet barn nära befolkningsstatistiken. Antalet 0-åringar underskattas dock med 14 procent.

Uppgifter om antalet barn i olika åldrar bör i första hand hämtas från befolkningsstatistiken

Tabell 1.1

Antal barn 1999 och 2000 enligt olika källor

Ålder	RTB	RTB 2000	ULF2000	RTB	RTB 99	AKU99	HEK 99	HEK 99	ULF99	FU 99
31.12 (För AKU verklig ålder)	31.12.2000	medel folk- mängd	mittfolk- mängd	31.12.1999	medel folk- mängd	mittfm verklig ålder	hela pop- ulationen	helårs pop- ulationen	mittfolk- mängd	september folk- mängd
0	90 714	89 541	58 000	88 367	88 799	90 700	75 944	74 806	54 398	
1	89 230	89 560	96 000	89 890	90 301	93 500	94 734	93 886	87 792	63 450
2-3	181 761	184 271	192 000	186 781	192 878	214 100	192 205	191 540	191 198	188 447
4-5	200 228	208 267	222 000	216 305	223 120	235 300	212 043	210 633	237 512	211 851
6	112 922	115 309	124 000	117 695	120 638	127 100	121 068	121 068	118 170	117 448
7-9	368 907	373 298	406 000	377 688	375 735	406 300	382 560	379 755	400 301	374 277
10-12	366 889	357 846	360 000	348 802	342 446	360 200	358 373	355 613	357 817	348 524
13-15	326 005	320 699	337 000	315 393	310 165	326 800	296 648	295 979	320 359	
16-17	201 123	200 144	198 000	199 165	199 600	205 400	194 976	194 740	187 202	
18-21	408 651	407 197		405 742	405 827		401 613	399 724		
0-17	1 937 779	1 938 933	1 990 000	1 940 086	1 943 679	2 059 700	1 928 550	1 918 019	1 954 750	
0-21	2 346 430	2 346 129		2 345 828	2 349 506		2 330 162	2 317 743		

Rättelse: I ”Barn och deras familjer 1999” är vissa siffror i kolumnen ”RTB99 31.12” felaktiga. Korrekta siffror finns i kolumnen ”RTB 31.12.1999” ovan.

RTB, registret över totalbefolkningen: Populationen utgörs av hela den folkbokförda befolkningen i respektive ålder dels som den var noterad 31.12.1999 och 31.12.2000, dels som beräknade medelfolkmängder 1999 och 2000. Med ålder avses i samtliga fall åldern 31.12.

AKU, arbetskraftsundersökningen: Talen har erhållits genom summering av antal barn som bor med mödrar enligt intervju med kvinnor och antal barn som bor med ensamstående män enligt intervju med män. Populationen är hemmaboende barn i genomsnitt under året. Intervjutillfällena är olika för olika intervjupersoner och är förde-

lade på mätperioder under årets samtliga 12 månader. Med ålder avses här verklig ålder dvs barnets ålder vid intervjutillfället. Det är den redovisning som gäller i kapitlet om föräldrars sysselsättning.

FU, Föräldraundersökningen/Barnomsorgsundersökningen. Populationen är hemmaboende barn i september 1999. De äldsta barnen fyllde 12 år 1999 och de yngsta är de som föddes jan – augusti 1998. Ettåringarna utgörs således av omkring två tredjedelar av årgången födda 1998. med ålder avses ålder 31.12.1999

ULF, undersökningen om levnadsförhållanden: Popula-

tionen är en mittpopulation hemmaboende barn för undersökningsåret. Även ULF har intervjutidpunkter spridda över året. Omkring hälften av årets emigrerade/avlidna ingår och likaså omkring hälften av årets immigrerade och hälften av årets födda. Med ålder avses ålder den 31.12. Det innebär att åldersgruppen 0 år endast omfattar omkring hälften av dem som fötts under året.

HINK, inkomstfördelningsundersökningen: Populationen utgörs i fallet "hela populationen" av samtliga hemma-

boende barn folkbokförda i riket den 31.12, dock ej barn som immigrerat efter urvalstillfället i november. Helårspopulationen utgörs av barn folkbokförda den 31.12 som ingår i hushåll där samtliga vuxna var folkbokförda både 1.1 och 31.12. Helårspopulationen används i avsnittet om familjernas inkomster. Med ålder avses ålder den 31.12. Familjesammansättningen är den som gällde vid årets slut. Intervjuer har skett i början av påföljande år.

Tabell 1.2

Andel av RTB-befolkningen respektive år

Ålder 31.12 (För AKU verklig ålder)	ULF2000 mittfolk- mängd 1	AKU99 mittfm verklig ålder 2	HEK 99 hela pop- ulationen 3	HEK 99 helårs pop- ulationen 4	ULF99 mittfolk- mängd 5	FU 99 september folk- mängd 6
0	63,9	102,6	85,9	84,7	61,6	
1	107,6	104,0	105,4	104,4	97,7	70,6
2-3	105,6	114,6	102,9	102,5	102,4	100,9
4-5	110,9	108,8	98,0	97,4	109,8	97,9
6	109,8	108,0	102,9	102,9	100,4	99,8
7-9	110,1	107,6	101,3	100,5	106,0	99,1
10-12	98,1	103,3	102,7	102,0	102,6	99,9
13-15	103,4	103,6	94,1	93,8	101,6	
16-17	98,4	103,1	97,9	97,8	94,0	
18-21			99,0	98,5		
0-17	102,7	106,2	99,4	98,9	100,8	
0-21			99,3	98,8		

För kolumnerna 1, 2 och 5 har andel beräknats av befolkningsstatistikens medelfolkmängder respektive år.

Observera att de låga andelarna för lägsta åldersgruppen i ULF och Föräldraundersökningen inte beror på "fel" i undersökningarna utan på att bara en del av populationerna 0-åringar (ULF) respektive 1-åringar (FU) ingår.

För kolumnerna 3, 4 och 6 har andelar beräknats av befolkningen vid årets slut.